

Nr 25.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap.

Genom en den 6 februari 1948 dagtecknad proposition, nr 96, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Det åligger ägare eller innehavare av industriell anläggning ävensom annan näringsidkare här i riket att på särskild anfordran av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller annan myndighet, som Konungen förordnar, beträffande anläggningen eller rörelsen lämna de uppgifter om personal, lokalförhållanden, maskinpark och annan utrustning, produktion och produktionsförmåga, förbrukning av elektrisk kraft, bränslen, råvaror eller andra förnödenheter, lagerhållning, inköp, leveranser och dylikt, vilka myndigheten finner erforderliga för planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap, ävensom i övrigt biträda vid nämnda planläggning.

Statlig eller kommunal myndighet eller inrättning är jämväl eljest skyldig att inom sitt verksamhetsområde lämna de uppgifter för planläggningen och det biträde vid densamma, som riksnämnden eller annan av Konungen förordnad myndighet påfordrar.

2 §.

Medför biträde, som i 1 § sägs, för kommunal myndighet eller inrättning eller för enskild näringsidkare arbete av sådan beskaffenhet, att er-

Bihang till riksdagens protokoll 1948. 9 saml. 2 avd. Nr 25.

sättning härför anses böra påfordras, och kan överenskommelse därom ej träffas med den myndighet, som påkallat biträdet, skall frågan hänskjutas till en enligt lagen om skiljemän den 14 juni 1929 (nr 145) tillsatt skiljenämnd, vilken äger avgöra, om ersättning skall utgå, ävensom bestämma ersättningens belopp.

3 §.

Den som underlåter att fullgöra honom jämlikt 1 § åliggande uppgifts- eller biträdesskyldighet eller härvid mot bättre vetande lämnar felaktig uppgift vare, därest han är offentlig tjänsteman, underkastad ansvar såsom för annat tjänstefel men straffes eljest med dagsböter.

4 §.

Uppgifter angående näringsidkares verksamhet, som införskaffats jämlikt 1 § eller eljest erhållits i samband med planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för planläggningen. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.

5 §.

Förseelse som i 4 § avses må av allmän åklagare åtalas endast efter angivelse av målsägaren.

Böter tillfalla kronan.

6 §.

Konungen äger utfärda närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1948. Genom lagen upphäves lagen den 16 april 1937 (nr 159) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid arbetet å rikets ekonomiska försvarsberedskap.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för förslaget, får utskottet hänvisa till propositionen.

Den föreslagna lagen är avsedd att ersätta lagen den 16 april 1937 (nr 159) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid arbetet å rikets

ekonomiska försvarsberedskap. Förslaget innebär i huvudsak följande ändringar i förhållande till sistnämnda lag.

Berättigad att infordra uppgifter för och biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap skall vara riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap ävensom annan myndighet som Konungen förordnar. Uppgifts- och biträdesskyldigheten har i princip utsträckt till varje ägare eller innehavare av industriell anläggning eller näringsidkare här i riket ävensom till statliga och kommunala myndigheter eller inrättningar. Även uppgiftsskyldighetens innebörd har i vissa hänseenden utsträckts. I § 3 mom. i den nu gällande lagen har uteslutits, varjämte sekretess- och straffbestämmelser omarbetats.

Utskottet. Vid remissbehandling av förevarande ärende har Stockholms handelskammare framhållit såsom angeläget, att myndigheter, som verkställde upphandling för försvarsväsendets räkning eller eljest drev rörelse av något slag, icke bereddes tillfälle att genom infordrade uppgifter förskaffa sig vetskap om förhållanden, vilka de kunde utnyttja i den löpande affärsverksamheten. Om någon myndighet med sådan verksamhet önskade för planlägningsarbetet erhålla vissa uppgifter, vilka kunde utnyttjas i affärsverksamheten, borde dessa uppgifter infordras av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap och lämpligen sammanställda ställas till förfogande för den myndighet, som begärt uppgifterna. Utskottet ansluter sig till departementschefens i propositionen gjorda uttalande, att de av Stockholms handelskammare anförda betänkligheterna i fråga om införskaffande av uppgifter, som av statliga myndigheter kunna utnyttjas vid upphandling eller annan löpande affärsverksamhet, böra beaktas vid utfärdandet av en tillämpningskungörelse till lagen.

Riksnämnden har föreslagit, att i lagen skulle intagas uttrycklig föreskrift om att annan myndighet än riksnämnden finge med stöd av lagen infordra uppgift eller påkalla biträde endast efter samråd med nämnden. Denna av riksnämnden föreslagna bestämmelse är enligt utskottets mening i princip riktig, eftersom det är synnerligen angeläget att näringslivet i förevarande hänseende icke betungas mer än nödvändigt, men såsom departementschefen framhållit kunna bestämmelser i berörda hänseende intagas i tillämpningskungörelsen i stället för att ingå i lagen. Utskottet förutsätter att så sker.

Utskottet vill vidare understryka vikten av att vederbörande myndigheter, innan uppgifter inhämtas med stöd av lagen, i första hand undersöka i vad mån på annat sätt tillgängliga uppgifter äro tillräckliga för åsyftat ändamål.

Tillämpningen av lagen blir i stor utsträckning beroende av hur tillämpningskungörelsen utformas. Enligt utskottets mening hade det varit önskvärt, att ett utkast till sådan kungörelse bifogats propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget och får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 27 april 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Norman, Wistrand*, Sten, Björkman, Nils Elowsson, Söderkvist och Hallagård;

från a n d r a kammaren: herrar Hagård*, Ryberg, Johnsson i Kastanjegården, fru Johansson i Norrköping, herrar Larsson i Östersund, Andersson i Eskilstuna*, Lundberg och Andersson i Alfredshem.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering